

KONRAD WALCZUK

RZĄDOWA ADMINISTRACJA WYZNANIOWA W POLSCE*

Celem niniejszej publikacji jest ukazanie zadań realizowanych przez rządową administrację na szczeblu centralnym oraz lokalnym.

1. ADMINISTRACJA SZCZEBŁA CENTRALNEGO

Aby w miarę dokładnie przedstawić działalność wyznaniową administracji rządowej, celowe wydaje się zarysowanie kompetencyjnej struktury administracji centralnej oraz procesów decyzyjnych w niej zachodzących.

1.1. RADA MINISTRÓW

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2003 r., nr 24, poz. 199 z późn. zm.) w celu wykonania zadań i kompetencji określonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i ustawach Prezes Rady Ministrów może wyznaczać ministrowi zakres spraw, w których minister ten działa z upoważnienia premiera, oraz żądać m.in. od ministra lub wojewody oraz – po zawiadomieniu właściwego ministra lub wojewody – od pracowników organów ad-

* Stan prawny na wrzesień 2005 r. Uaktualnione regulacje dotyczące rządowej administracji wyznaniowej w Polsce zostaną przedstawione w następnym tomie „Studiów z Prawa Wyznaniowego”.

ministracji rządowej informacji, dokumentów i sprawozdań okresowych, dotyczących poszczególnej sprawy albo rodzaju spraw.

Na podstawie art. 7 poszczególni członkowie Rady Ministrów uczestniczą na zasadach określonych w konstytucji w ustalaniu polityki państwa, ponosząc za treść i za realizację działań rządu odpowiedzialność w trybie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Poza tym są obowiązani do realizowania polityki ustalonej przez Radę Ministrów, a w zakresie swojego działania do inicjowania i opracowywania polityki rządu oraz do przedkładania na posiedzenia rządu inicjatyw i odpowiednich projektów aktów normatywnych. Minister przy realizacji polityki rządu powinien współdziałać z innymi członkami Rady Ministrów. Dodatkowo art. 8 nakłada na poszczególnych członków Rady Ministrów obowiązek reprezentowania w swoich wystąpieniach stanowisk zgodnych z ustaleniami rządu. Rada Ministrów w uzgodnieniu z zainteresowaną instytucją lub środowiskiem społecznym może powołać, w drodze rozporządzenia, komisje wspólne, składające się z przedstawicieli rządu oraz tej instytucji lub środowiska (art. 13).

1.2. DEPARTAMENT WYZNAŃ RELIGIJNYCH ORAZ MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH I ETNICZNYCH

Zakres działów administracji rządowej oraz właściwość ministra kierującego danym działem określa ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2003 r., nr 159, poz. 1548 z późn. zm.). W myśl tej ustawy ministra kierującego danym działem określa się jako ministra właściwego do spraw oznaczonych nazwą tego działu (art. 4 ust. 1).

Art. 5 ustawy, ustanawiający działy administracji rządowej, m.in. wyszczególnia w pkt. 25 wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne¹. Dział ten w części dotyczącej wyznań religijnych obej-

¹ Punkt ten przybrał takie brzmienie z dniem 31 stycznia 2005 r. po zmianie wprowadzonej przez art. 36 pkt 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz języku regionalnym (Dz. U. nr 17, poz. 141 z późn. zm.). Wcześniej obejmował jedynie wyznania religijne.

muje sprawy stosunków państwa z Kościołem katolickim oraz innymi kościołami i związkami religijnymi (art. 30 pkt 1).

Minister kierujący określonym działem jest obowiązany do inicjowania i opracowywania polityki Rady Ministrów w stosunku do działu, którym kieruje, oraz do przedkładania w tym zakresie inicjatyw i projektów aktów normatywnych na posiedzeniu rządu. W zakresie działu, którym kieruje, minister wykonuje politykę Rady Ministrów (art. 34 ust. 1). Art. 38 rozszerza regulację z art. 7 ustawy o Radzie Ministrów i stanowi, że w celu realizacji swoich zadań minister kierujący określonym działem współdziała – na zasadach i w trybie określonym w odrębnych przepisach oraz w zakresie wynikającym z potrzeb danego działu – m.in. z innymi członkami rządu, Rządowym Centrum Studiów Strategicznych, innymi organami administracji rządowej i państwowymi jednostkami organizacyjnymi, organami samorządu terytorialnego i organizacjami społecznymi. Trzeba też zaznaczyć, że według obecnie obowiązujących przepisów minister właściwy do spraw wewnętrznych wykonuje zadania i kompetencje należące dotychczas do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, jednak z wyjątkiem spraw przechodzących do zakresu zadań i kompetencji ministra właściwego do spraw administracji publicznej.

Doniosłe ze względów wyznaniowych są również: art. 80, który w pkt. 4 stwierdza przejście do zakresu działania ministra właściwego do spraw administracji publicznej zadań i kompetencji należących dotychczas do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na podstawie przepisów o cmentarzach i chowaniu zmarłych; art. 87, który stwierdza przejście do zakresu działania ministra właściwego do spraw wyznań religijnych zadań i kompetencji należących dotychczas do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na podstawie przepisów o gwarancji wolności sumienia i wyznania oraz o stosunku państwa do poszczególnych kościołów i innych związków wyznaniowych; art. 88, który stwierdza przejście do zakresu działania ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego zadań i kompetencji należących dotychczas do Ministra Pracy i Polityki Socjalnej na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym duchownych.

Według § 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Mini-

stra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. U. nr 134, poz. 1436 z późn. zm.) minister ten kieruje działem administracji rządowej wyznania religijne². Jest on głównym organem administracji publicznej kształtującym rządową administrację wyznaniową. Obsługę Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w zakresie działu wyznania religijne realizuje Departament Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych na podstawie Statutu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji nadanego zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów w dniu 1 kwietnia 2004 r.³ oraz Regulaminu Organizacyjnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji ustalonego zarządzeniem nr 14 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 maja 2004 r.⁴

Regulamin Organizacyjny MSWiA określa zakres zadań i tryb pracy poszczególnych komórek organizacyjnych MSWiA (§ 1 Regulaminu), w tym Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych (DWRoMNiE). Komórki organizacyjne realizują, każda w swoim zakresie, zadania ministra (§ 4). Kierują nimi dyrektorzy przy pomocy zastępców dyrektorów i naczelników wydziałów (§ 3). W skład komórek organizacyjnych wchodzi wydziały, zespoły oraz samodzielne stanowiska pracy określone w wewnętrznych regulaminach organizacyjnych poszczególnych komórek organizacyjnych (§ 5). Departamenty w toku swojej działalności opracowują projekty dokumentów, pozostających w zakresie właściwości ministra, w tym aktów normatywnych i innych dokumentów rządowych, aktów administracyjnych oraz umów (§ 6). Dokumenty te przed przedłożeniem ich do podpisu ministrowi, sekretarzowi

² Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2005 r., zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. U. nr 19, poz. 168), dodano mniejszości narodowe i etniczne.

³ Zarządzenie nr 35 Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 2004 r. w sprawie nadania statutu Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Administracji (MP nr 16, poz. 272).

⁴ Zarządzenie nr 14 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 maja 2004 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. Urz. MSWiA nr 5, poz. 12).

i podsekretarzom stanu oraz dyrektorowi generalnemu parafowane są przez dyrektorów lub ich zastępców (§ 7 ust. 1). Decyzje administracyjne przygotowywane w departamentach w ramach posiadanych pełnomocnictw podpisują dyrektorzy lub zastępcy dyrektorów tych departamentów, a inne, niewymienione wcześniej dokumenty, podpisują dyrektorzy lub w zakresie przez nich określonym zastępcy dyrektorów departamentów (§ 7 ust. 2 i 3). Pracownicy ministerstwa mogą dokonywać określonych czynności cywilnoprawnych i faktycznych na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez, odpowiednio w zakresie właściwości, ministra lub dyrektora generalnego (§ 8).

Zakres działania Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych został określony w § 18 Regulaminu Organizacyjnego MSWiA. Należy do niego prowadzenie spraw z zakresu: stosunków między państwem a kościołami i związkami wyznaniowymi, Funduszu Kościelnego oraz współdziałanie z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych w sprawach ubezpieczeń duchownych, rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych, a także obsługa organizacyjno-techniczna komisji do spraw zwrotu mienia Kościoła katolickiego oraz innych kościołów i związków wyznaniowych, Komisji Wspólnej Przedstawicieli Rządu i Episkopatu Polski oraz wspólnych komisji rządu i władz innych kościołów i związków wyznaniowych.

Na podstawie art. 39 ust. 7 ustawy o Radzie Ministrów decyzją nr 5 Dyrektora Generalnego MSWiA z dnia 4 lutego 2005 r. zatwierdzono Wewnętrzny Regulamin Organizacyjny Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych MSWiA. Na podstawie § 2 tej decyzji straciła moc decyzja nr 49 Dyrektora Generalnego MSWiA z dnia 5 listopada 2004 r., zatwierdzająca wcześniejszą wersję Regulaminu. Regulamin, będący załącznikiem do decyzji nr 5, tak jak sama decyzja wszedł w życie z dniem 4 lutego 2005 r.⁵

Na podstawie § 1 Regulaminu w skład DWRoMNIe wchodzi następujące komórki organizacyjne, zajmujące się wyłącznie lub m.in. wyznaniem religijnymi: Wydział Dokumentacji i Rejestru, Wy-

⁵ § 3 decyzji nr 5.

dział Funduszu Kościelnego, Zespół Prawny, Zespół Obsługi oraz Samodzielne Stanowisko.

Do zakresu działania Wydziału Dokumentacji i Rejestru należy prowadzenie spraw w zakresie stosunków między państwem a Kościołem katolickim oraz innymi kościołami i związkami wyznaniowymi, a w szczególności: 1) prowadzenie postępowań administracyjnych i przygotowywanie decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie wpisu do rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych; 2) prowadzenie rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych oraz przygotowywanie zaświadczeń i odpisów z rejestru; 3) przygotowywanie projektów rozporządzeń Ministra SWiA dotyczących nadania osobowości prawnej jednostkom organizacyjnym Kościoła katolickiego oraz innych kościołów i związków wyznaniowych; 4) przyjmowanie powiadomień właściwych władz kościelnych o utworzeniu, zmianie lub zniesieniu kościelnej osoby prawnej, a także o powołaniu lub odwołaniu osób sprawujących funkcję kierowniczego organu kościelnej osoby prawnej; 5) gromadzenie i opracowywanie informacji dotyczących spraw wyznaniowych i stosunków państwowo-kościelnych; 6) prowadzenie dokumentacji i porządkowanie akt Departamentu; 7) prowadzenie biblioteki Departamentu; 8) udzielanie wyjaśnień i odpowiedzi w sprawach bieżących z zakresu stosunków państwowo-kościelnych zgłaszanych indywidualnie przez zainteresowane podmioty (§ 2 Regulaminu).

Do zakresu działań Wydziału Funduszu Kościelnego należy prowadzenie spraw Funduszu Kościelnego oraz współdziałanie z ZUS-em w sprawach ubezpieczeń duchownych, a w szczególności: 1) opracowywanie rocznego preliminarza budżetowego we współpracy m.in. z ZUS-em; 2) przygotowywanie propozycji decyzji zarządu Funduszu Kościelnego w sprawie przyznania dotacji na: remont zabytkowych obiektów sakralnych, kościelną działalność charytatywno-opiekuńczą i kościelną działalność oświatowo-wychowawczą; 3) obsługa merytoryczna, w tym analiza, kwalifikacja i weryfikacja wniosków o ww. dotacje; 4) przygotowywanie projektów odpowiedzi na zapytania na temat działalności Funduszu Kościelnego; 5) opracowywanie raportów i zestawień statystycznych z działalności Funduszu; 6) obsługa kancelaryjna i finansowo-księgową Funduszu, współpraca z komór-

kami organizacyjnymi MSWiA właściwymi w sprawach finansów w zakresie obsługi finansowo-księgowej części 43 budżetu Państwa – Wyznania Religijne; 7) współdziałanie z przedstawicielami Kościoła katolickiego oraz innych kościołów i związków wyznaniowych w zakresie statutowych zadań Funduszu (§ 3 Regulaminu).

Zespół Prawny prowadzi m.in. sprawy w zakresie regulacji prawnych, dotyczących stosunków między państwem a Kościołem katolickim oraz innymi kościołami i związkami wyznaniowymi: 1) opracowuje i opiniuje projekty regulacji prawnych problemów wyznaniowych i stosunków państwa z Kościołem katolickim oraz innymi kościołami i związkami wyznaniowymi; 2) prowadzi postępowania administracyjne i przygotowuje decyzje Ministra SWiA w sprawach majątkowych kościelnych osób prawnych; 3) opracowuje odpowiedzi na skargi do sądów administracyjnych na decyzje Ministra SWiA i reprezentuje tegoż ministra przed sądami administracyjnymi w zakresie kompetencji Departamentu; 4) udziela odpowiedzi i wyjaśnień dotyczących przepisów prawa w sprawach zgłaszanych indywidualnie i będących w kompetencjach Departamentu (§ 7 Regulaminu).

Obsługę organizacyjno-techniczną i kancelaryjno-biurową Departamentu zapewnia Zespół Obsługi, który obsługuje sekretariat Kierownictwa Departamentu, kancelarię Departamentu, zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną Komisji Wspólnej Przedstawicieli Rządu i Episkopatu Polski oraz wspólnych komisji rządu i władz innych kościołów i związków wyznaniowych, zapewnia obsługę kancelaryjno-biurową komisji regulacyjnych do spraw rewindykacji majątkowych kościelnych osób prawnych (§ 8 Regulaminu).

W strukturze DWRoMNIe przewidziane jest również Samodzielne Stanowisko, do którego należy analizowanie problemów wyznaniowych, w tym w szczególności: 1) sporządzanie analiz i opinii dotyczących bieżących problemów stosunków państwa z Kościołem katolickim; 2) sporządzanie analiz i opinii w sprawie projektów i zmian regulacji prawnych dotyczących stosunków państwa z Kościołem katolickim oraz innymi kościołami i związkami wyznaniowymi; 3) gromadzenie i udzielanie informacji o sytuacji i problemach prawnych kościołów i związków wyznaniowych określonych odrębnymi ustawami; 4) opracowywanie projektów odpowiedzi Ministra SWiA

oraz dyrektora Departamentu w sprawach zgłaszanych przez kościoły i inne związki wyznaniowe; 5) opracowywanie projektów odpowiedzi Ministra SWiA na interpelacje i zapytania poselskie, pozostające w związku z zakresem właściwości Departamentu; 6) utrzymywanie kontaktów z przedstawicielami hierarchii Kościoła katolickiego oraz innych kościołów i związków wyznaniowych (§ 7 pkt 1 Regulaminu).

2. ADMINISTRACJA SZCZEBŁA WOJEWÓDZKIEGO

Tak jak wspomniano na wstępie, w administracji rządowej zagadnieniami związanymi z wyznaniem religijnym oprócz MSWiA zajmują się również urzędy wojewódzkie (UW). Kwestie te leżą głównie w kompetencjach wydziałów spraw obywatelskich i migracji (WSOiM). Sposób ujęcia kompetencji wyznaniowych przybiera różną formę i różny poziom poprawności legislacyjnej, dlatego też dla lepszego zobrazowania zagadnienia warto przytoczyć te regulacje w zasadzie w dosłownym brzmieniu.

2.1. DOLNOŚLĄSKI URZĄD WOJEWÓDZKI

W § 21 Statutu Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu⁶ do zakresu działania Wydziału Spraw Obywatelskich i Migracji zaliczono wyznania religijne. Z kolei Regulamin Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego⁷ w § 22 pkt 9 stanowi, że do zakresu działania Wydziału Spraw Obywatelskich i Migracji należy „wykonywanie zadań wynikających z przepisów ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, w tym: a) współdziałanie z kościołami, związkami i stowarzyszeniami wyznaniowymi, prowadzenie ewiden-

⁶ Stanowiący załącznik do zarządzenia nr 346 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 11 grudnia 2001 r., <http://duw.akonet.pl/?document=266>.

⁷ Będący załącznikiem do zarządzenia nr 66 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 2 kwietnia 2002 r., <http://www.uwoj.wroc.pl/DUW/statut.htm>.

cji wyznaniowych osób prawnych, b) potwierdzanie nabytej osobowości prawnej przez kościelne jednostki organizacyjne”.

2.2. KUJAWSKO-POMORSKI URZĄD WOJEWÓDZKI

§ 19 pkt 2 Statutu Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszcy przekazuje wyznania religijne do kompetencji Wydziału Spraw Obywatelskich i Migracji⁸. § 21 Regulaminu Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego z dnia 28 lutego 2002 r.⁹ jako jedno z zadań Wydziału Spraw Obywatelskich i Migracji wymienia „prowadzenie spraw związanych z kościołami i związkami wyznaniowymi: a) nadzór nad realizacją ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania w zakresie zapewnienia wolności sumienia i wyznania obywatelom, b) prowadzenie ewidencji kościołów i związków wyznaniowych w RP, c) wydawanie zaświadczeń kościelnym osobom prawnym o posiadaniu osobowości prawnej w celu przedłożenia ich w innych instytucjach, d) uzgadnianie tras procesji, pielgrzymek lub innych imprez o charakterze religijnym na drogach publicznych – w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego”.

2.3. LUBELSKI URZĄD WOJEWÓDZKI

Podobnie jak w przypadku Kujawsko-Pomorskiego UW, § 19 pkt 2 Statutu Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie wyznania religijne przekazuje do kompetencji Wydziału Spraw Obywatelskich i Migracji¹⁰. Regulamin Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego¹¹ w § 35 pkt 23 stanowi, że do zakresu działania Wydziału Spraw Obywatelskich i Migracji należy w szczególności „prowadzenie spraw z zakresu

⁸ <http://www.uwoj.bydgoszcz.pl/?cid=34>.

⁹ <http://www.uwoj.bydgoszcz.pl/?cid=35>.

¹⁰ Stanowiący załącznik do zarządzenia nr 245 Wojewody Lubelskiego z dnia 13 grudnia 2001 r., <http://bip.lublin.uw.gov.pl/dzienniki.html>.

¹¹ Będący załącznikiem do zarządzenia nr 56 Wojewody Lubelskiego z dnia 11 marca 2002 r.; <http://bip.lublin.uw.gov.pl/dzienniki.html>.

stosunku Państwa do Kościołów i Związków Wyznaniowych (z wyłączeniem spraw roszczeniowych o zwrot majątków lub wypłatę odszkodowań)” i „potwierdzanie osobowości prawnej kościelnych jednostek organizacyjnych” (pkt 24).

2.4. LUBUSKI URZĄD WOJEWÓDZKI

W zarządzeniu nr 282 Wojewody Lubuskiego z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie nadania statutu Lubuskiemu Urzędowi Wojewódzkiemu w Gorzowie Wielkopolskim (Gorzów Wielkopolski, 1 lutego 2002 r.)¹² w § 19 pkt 2 do zakresu działania Wydziału Spraw Obywatelskich i Migracji zaliczono wyznania religijne. Natomiast w zarządzeniu nr 32 Wojewody Lubuskiego z dnia 15 lutego 2002 r. w sprawie ustalenia Regulaminu Organizacyjnego Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim¹³ w § 21 pkt 21 stwierdzono, że do WSOiM należy w szczególności „prowadzenie spraw z zakresu stosunków pomiędzy państwem a kościołami i związkami wyznaniowymi, w tym: a) wykonywanie zadań wynikających z przepisów gwarantujących obywatelom wolność sumienia i wyznania, b) współdziałanie z kościołami, związkami wyznaniowymi i stowarzyszeniami wyznaniowymi, c) prowadzenie spraw związanych z wykonywaniem przepisów o utworzeniu, zmianie nazwy, siedziby, granic lub połączeniu, podziale i zmianie parafii, zboru gminy i porównywalnych jednostek organizacyjnych oraz organizowaniu i obsadzeniu stanowisk kościelnych, e) uchylony, f) stwierdzanie przejścia własności nieruchomości lub ich części na rzecz osób kościelnych”.

2.5. ŁÓDZKI URZĄD WOJEWÓDZKI

Według § 14 ust. 8 Regulaminu Organizacyjnego (załącznik do zarządzenia nr 36/2002 Wojewody Łódzkiego z dnia 25 lutego

¹² <http://www.wojewodalubuski.pl/?mod=news&cid=19>.

¹³ <http://www.wojewodalubuski.pl/index.php?mod=news&cid=20>.

2002 r.)¹⁴ do zakresu działania WSOiM należą „sprawy [...] w szczególności: lit. b) [do] oddziału postępowań administracyjnych i kontroli (zmienione zarz. nr 105/2005) [...] 12) przyjmowanie powiadomień o utworzeniu, zmianie nazwy, siedziby, granic lub połączeniu, podziale i zniesieniu diecezji oraz parafii kościołów lub innych związków wyznaniowych”.

2.6. MAŁOPOLSKI URZĄD WOJEWÓDZKI

W § 19 Statutu Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie¹⁵, tak jak w statutach wcześniej wymienionych UW, wyznania religijne przekazano do zakresu działań WSOiM. Natomiast w Regulaminie¹⁶, będącym załącznikiem nr 2 do Regulaminu Organizacyjnego Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, w pkt. 8 zadanie to sprecyzowano w następujący sposób: „Do zakresu działania Wydziału Spraw Obywatelskich i Migracji należy w szczególności: w dziedzinie spraw społecznych: [...] 11) prowadzenie spraw z zakresu stosunków między Państwem a Kościołem Katolickim oraz innymi kościołami i związkami wyznaniowymi w RP z wyłączeniem spraw z zakresu regulacji stanów prawnych nieruchomości oraz współdziałanie z tymi instytucjami w zwalczaniu patologii społecznych, 12) nadzór i wykonawstwo przepisów dotyczących konstytucyjnych i ustawowych gwarancji sumienia i wyznania [...]”.

2.7. MAZOWIECKI URZĄD WOJEWÓDZKI

W § 19 pkt 2 Statutu Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie¹⁷ do zakresu działania Wydziału Spraw Obywatelskich

¹⁴ http://www.uw.lodz.pl/doc/rozne/reg.jed2005_08_02.pdf.

¹⁵ Załącznik do zarządzenia nr 360/01 Wojewody Małopolskiego z dnia 12 grudnia 2001 r. <http://www.uwoj.krakow.pl/>.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Załącznik do zarządzenia nr 4 Wojewody Mazowieckiego z dnia 9 stycznia 2002 r., <http://www.mazowsze.uw.gov.pl/statut>.

i Migracji zaliczono realizację zadań wojewody objętych działami administracji rządowej wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne, z zastrzeżeniem dotyczącym mniejszości narodowych i etnicznych zawartym w § 16 pkt 4 Statutu. § 41 Regulaminu Organizacyjnego Mazowieckiego UW¹⁸ w ust. 2 pkt 3 przewidywał w ramach WSOiM Stanowisko ds. Kontaktów z Kościołami i Związkami Wyznaniowymi (WSO.V); punkt ten został uchylony. Kwestie wyznaniowe uregulowane są w § 42 Regulaminu następująco: „13) prowadzenie spraw wynikających z przepisów ustaw o stosunku Państwa do kościołów i związków wyznaniowych oraz ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania; 14) udzielanie kościołom i związkom wyznaniowym pomocy w rozwijaniu inicjatyw społecznie użytecznych”.

2.8. OPOLSKI URZĄD WOJEWÓDZKI

§ 18 pkt 2 Statutu Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu¹⁹ zadania wojewody objęte działem administracji rządowej wyznania religijne przekazał do kompetencji WSOiM. W Regulaminie Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu²⁰ w § 19 dotyczącym WSOiM w ust. 6 zawarto zadania Oddziału Rejestrów Państwowych i Wyznań Religijnych. Przedstawiono je w pkt. 25-31 następująco: „25) wykonywanie zadań z zakresu stosunków między państwem a kościołami i związkami wyznaniowymi, 26) wydawanie decyzji w zakresie uwłaszczenia kościelnych osób prawnych: a) nieruchomościami pozostającymi we władaniu kościelnych jednostek organizacyjnych, b) gruntami rolnymi Skarbu Państwa w celu tworzenia gospodarstw parafialnych, zakonnych i diecezjalnych, 27) nadawanie osobowości prawnej w trybie konkordatowym jednostkom organizacyjnym Kościoła Katolickiego, erygowanym w oparciu o przepisy kanoniczne, 28) nadawanie osobowości prawnej nowo powstałym jednost-

¹⁸ Załącznik do zarządzenia nr 130 Wojewody Mazowieckiego z dnia 1 lipca 2003 r., <http://www.mazowsze.uw.gov.pl/regulamin>.

¹⁹ Załącznik do zarządzenia nr 160/01 Wojewody Opolskiego z dnia 12 grudnia 2001 r., <http://www.opole.uw.gov.pl/statut200503.rtf>.

²⁰ Załącznik do zarządzenia nr 63/02 Wojewody Opolskiego z dnia 25 kwietnia 2002 r., <http://www.opole.uw.gov.pl/regulamin200507.rtf>.

kom organizacyjnym pozostałych kościołów i związków wyznaniowych, 29) wydawanie potwierdzeń i zaświadczeń w sprawie powołania i zmiany organów kościelnych osób prawnych, 30) wydawanie zaświadczeń w sprawach emerytalnych osób duchownych, 31) wykonywanie zadań wynikających z ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania”.

2.9. PODLASKI URZĄD WOJEWÓDZKI

Statut Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, będący załącznikiem do zarządzenia nr 157/01 Wojewody Podlaskiego z dnia 13 grudnia 2001 r.²¹, w § 19 pkt 2 wyznania religijne przekazuje do zakresu działania WSOiM. Według § 24 ust. 1 pkt 5 lit. a Regulaminu Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego²² do zadań WSOiM należy prowadzenie spraw wyznaniowych, takich jak: „realizacja zadań wynikających z ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w RP i innych kościołów i związków wyznaniowych oraz ustawy o gwarancji wolności sumienia i wyznania, w tym: prowadzenie spraw związanych ze sferą majątkową kościołów i związków wyznaniowych, prowadzenie spraw z zakresu nabycia osobowości prawnej przez jednostki organizacyjne kościołów i związków wyznaniowych, wydawanie zaświadczeń potwierdzających osobowość prawną jednostkom kościelnym, prowadzenie spraw z zakresu przestrzegania ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania”.

2.10. PODKARPACKI URZĄD WOJEWÓDZKI

W § 19 pkt 2 Statutu Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie, będącego załącznikiem do zarządzenia nr 1/05 Woje-

²¹ <http://www.bialystok.uw.gov.pl/PUWMCMS/PUW/Statut+i+regulamin/Statut/>.

²² Załącznik do zarządzenia nr 22/02 Wojewody Podlaskiego z dnia 15 lutego 2002 r. <http://www.bialystok.uw.gov.pl/PUWMCMS/PUW/Statut+i+regulamin/Regulamin/>.

wody Podkarpackiego z dnia 25 stycznia 2005 r.²³, kwestie wyznań religijnych zaliczono do zakresu działania WSOiM²⁴. Natomiast Regulamin Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego, będący załącznikiem do zarządzenia nr 202/04 Wojewody Podkarpackiego z dnia 30 listopada 2004 r.²⁵, w rozdziale IV dotyczącym organizacji wewnętrznej wydziałów i zakresu ich działania w § 14 stanowi: „do zadań wspólnych wydziałów należą sprawy związane z realizacją zadań i kompetencji Wojewody, szczególnie w zakresie [...] 2) współdziałania z Wydziałem Rozwoju Regionalnego w sprawach [...] g) regulacji spraw majątkowych kościołów i związków wyznaniowych [...]”. Na mocy § 18 ust. 2 pkt 9 w Wydziale Rozwoju Regionalnego utworzono Oddział Uwłaszczeń Jednostek Samorządu Terytorialnego i Rewindykacji Mienia, do którego zadań, według ust. 4, należy: „R – w zakresie uwłaszczeń jednostek samorządu terytorialnego, rewindykacji mienia oraz nabywania nieruchomości pod drogi krajowe i autostrady: [...] 2) prowadzenie spraw związanych z regulacją spraw majątkowych kościołów, związków wyznaniowych i gmin żydowskich, w zakresie: a) nabywania z mocy prawa własności nieruchomości będących w ich władaniu, b) reprezentowanie Wojewody w odpowiednich komisjach majątkowych [...]”. W § 21 ust. 3 Regulaminu do zakresu działań WSOiM zaliczono w szczególności „E – w zakresie współpracy z kościołami, związkami wyznaniowymi, nadzoru nad fundacjami i zgromadzeniami oraz realizacją innych spraw obywatelskich: 1) prowadzenie spraw w zakresie przyjmowania powiadomień od władz kościoła lub innego związku wyznaniowego o utworzeniu, zmianie nazwy, siedziby, granic lub połączeniu, podziale i zniesieniu parafii, zborów, gmin i innych jednostek organizacyjnych nie przekraczających terenu województwa oraz o powołaniu i odwołaniu osoby będącej kierowniczym organem wykonawczym takiej jednostki

²³ <http://www.uw.rzeszow.pl/>.

²⁴ Na mocy § 1 pkt 1 zarządzenia nr 54/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 15 marca 2005 r., zamieniającego zarządzenie w sprawie nadania Statutu Podkarpackiemu Urzędowi Wojewódzkiemu w Rzeszowie § 19 pkt 2 Statutu Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego otrzymał brzmienie „wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne”.

²⁵ <http://www.uw.rzeszow.pl/>.

organizacyjnej, potwierdzanie tych faktów na ich żądanie, a także prowadzenie stosownej ewidencji w tym zakresie; 2) wykonywanie zadań wynikających z kompetencji Wojewody w stosunku do kościołów i związków wyznaniowych, których status prawny został uregulowany [...]”.

2.11. POMORSKI URZĄD WOJEWÓDZKI

W myśl § 19 pkt 2 Statutu Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku²⁶ wyznania religijne należą do zakresu działania WSOiM. Regulamin Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego²⁷ w § 22 wymienia następujące zadania należące do WSOiM: „19) nadawanie osobowości prawnej kościelnym jednostkom organizacyjnym i związkom wyznaniowym oraz powoływanie i odwoływanie ich organów (sic! – przyp. K.W.), 20) współudział w regulacji praw majątkowych kościołów i związków wyznaniowych, w tym nieodpłatne przekazywanie niektórych nieruchomości, przywracanie własności, 21) uzgadnianie tras uroczystości kościelnych na drogach publicznych, 22) wydawanie decyzji odnośnie jednostek organizacyjnych kościołów i związków wyznaniowych, ustalanie ich granic terytorialnych oraz dokonywanie zmian w tym zakresie, względnie przyjmowanie powiadomień o podjętych decyzjach władz kościelnych [...]”.

2.12. ŚLĄSKI URZĄD WOJEWÓDZKI

W § 19 pkt 2 Statutu Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach²⁸ do zakresu działań WSOiM zaliczono wyznania religijne.

²⁶ <http://www.uw.gda.pl/statut.html>.

²⁷ Na podstawie obwieszczenia Dyrektora Generalnego Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 30 czerwca 2003 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu Regulaminu Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku. Zob. Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku, Regulamin Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku, Gdańsk, czerwiec 2003.

²⁸ Zarządzenie nr 500/01 Wojewody Śląskiego z dnia 17 grudnia 2001 r. w sprawie ustalenia statutu Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach, <http://www.katowice.uw.gov.pl/urzadkatowice.php?urząd/statut>.

Według § 11 ust. 2 Regulaminu Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego²⁹ do podstawowego zakresu działania WSOiM w dziale wyznania religijne należy: „1) dokonywanie ustaleń dotyczących sytuacji prawnej nieruchomości oraz przygotowywanie dokumentacji do potrzeb postępowań regulacyjnych prowadzonych przez Komisję Majątkową, Międzykościelną Komisję Regulacyjną, Komisję Regulacyjną i Komisję Regulacyjną do Spraw Gmin Wyznaniowych Żydowskich oraz prowadzenie korespondencji w tym zakresie z Komisjami i uczestnikami postępowania, 2) stwierdzanie w pierwszej instancji przejścia z mocy prawa na własność kościołów lub związków wyznaniowych nieruchomości Skarbu Państwa, 3) prowadzenie dokumentacji związanej z tworzeniem, zmianą nazwy, siedziby, granic, a także łączeniem, podziałem i zniesieniem jednostek organizacyjnych kościołów i innych związków wyznaniowych oraz powoływaniem i odwoływaniem kierowniczych organów wykonawczych w kościołach i innych związkach wyznaniowych, 4) potwierdzanie uzyskania osobowości prawnej przez jednostki organizacyjne kościołów i innych związków wyznaniowych oraz prowadzenie dokumentacji w tym zakresie, 5) wydawanie zaświadczeń o posiadaniu przez jednostkę organizacyjną kościoła lub związku wyznaniowego osobowości prawnej oraz o organie uprawnionym do reprezentowania tej osoby prawnej, 6) prowadzenie ewidencji kościołów i związków wyznaniowych działających na terenie województwa, 7) współdziałanie z kościołami, innymi związkami wyznaniowymi oraz organizacjami międzywyznaniowymi w sprawach wynikających ze stosunków między Państwem a kościołami i związkami wyznaniowymi, 8) koordynacja uzgadniania tras i czasu pielgrzymek lub procesji na drogach publicznych w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, jeśli przekraczają one obszar gmin lub województwa”. Ten ostatni punkt doprecyzowany jest przez zapis § 1 ust. 7 pkt 8 zarządzenia wewnętrznego nr 10/2004 dyrektora Wydziału Spraw Obywatelskich i Migracji z dnia 30 września 2004 r. w sprawie organizacji wewnętrznej i zasad funkcjonowa-

²⁹ Zarządzenie nr 293/04 Wojewody Śląskiego z dnia 17 sierpnia 2004 r. w sprawie ustalenia Regulaminu Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach, <http://www.katowice.uw.gov.pl/urzedkatowice.php?urzed/regulamin>.

nia Wydziału Spraw Obywatelskich i Migracji Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach, który to przepis przekazuje realizację wymienionego zadania Oddziałowi Zamiejscowemu w Częstochowie.

2.13. ŚWIĘTOKRZYSKI URZĄD WOJEWÓDZKI

Statut Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach³⁰ w § 18 pkt 2 przekazuje wyznania religijne do zakresu działania WSOiM. W Regulaminie Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego³¹ zawarto najobszerniejsze ze wszystkich regulacji regulaminowych w urzędach wojewódzkich przepisy dotyczące wyznań religijnych. § 63 pkt 5 Regulaminu Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego stanowi, że do podstawowej działalności WSOiM należy: „5) prowadzenie spraw wyznaniowych, a w szczególności wykonywanie zadań wynikających z ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w RP (Dz. U. nr 29, poz. 154 z późn. zm.) oraz pakietu ustaw o stosunku Państwa do Kościołów innych wyznań: a) potwierdzanie przyjęcia zawiadomień o utworzeniu bądź zmianie granic jednostek organizacyjnych kościołów i związków wyznaniowych oraz mianowaniu bądź odwołaniu osób pełniących funkcję ich organów, b) prowadzenie rejestru osób prawnych kościołów i związków wyznaniowych oraz ich organów, c) koordynacja uczestnictwa Skarbu Państwa w postępowaniu regulacyjnym dotyczących spraw majątkowych Kościoła Katolickiego w RP, d) ogólny nadzór nad przestrzeganiem ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania [t.jedn. Dz. U. z 2000 r., nr 26, poz. 319], e) uczestnictwo Skarbu Państwa w postępowaniu regulacyjnym dot. spraw majątkowych gmin wyznaniowych żydowskich, jak również innych kościołów, które zgłosiły swe roszczenia przed Międzykościelną Komisją Regulacyjną, podstawa prawna: – ustawa z dnia 20 lutego 1997 r. o stosunku Państwa do gmin wyzna-

³⁰ Zarządzenie nr 66/2004 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 3 września 2004 r. zmieniające zarządzenie w sprawie nadania statutu Świętokrzyskiemu Urzędowi Wojewódzkiemu w Kielcach, http://www.kielce.uw.gov.pl/_plik.php?id=447.

³¹ Stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 14/2004 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 25 lutego 2004 r., http://www.kielce.uw.gov.pl/_plik.php?id=581.

niowych żydowskich w RP [Dz. U. nr 41, poz. 251], – ustawa z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w RP [Dz. U. nr 29, poz. 154 z późn. zm.], – ustawa z 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania [t.jedn. Dz. U. z 2000 r., nr 26, poz. 319], – pakiet ustaw o stosunku Państwa do Kościołów innych wyznań, f) opiniowanie wniosków o przyznanie subwencji z Funduszu Kościelnego, podstawa prawna: – ustawa o przejęciu przez Państwo dóbr martwej ręki, poręczeniu proboszczom posiadania gospodarstw rolnych i utworzeniu Funduszu Kościelnego [Dz. U. z 1950 r., nr 9, poz. 87 z późn. zm.]”.

W myśl § 60 ww. Regulaminu kwestiami związanymi z wyznania-
mi zajmuje się jednak również Wydział Skarbu Państwa i Przekształ-
ceń Własnościowych, gdyż do jego zakresu działania należy m.in. „19) stwierdzanie przejścia nieruchomości lub ich części z mocy prawa na własność Kościoła Katolickiego, podstawa prawna: – art. 60 ust. 5 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej [Dz. U. nr 29, poz. 154 z późn. zm.] – ustawa z dnia 20 marca 1950 r. o przejęciu przez Państwo dóbr martwej ręki, poręczeniu proboszczom posiadania gospodarstw rolnych i utworzeniu Funduszu Kościelnego [Dz. U. z 1950 r., nr 9, poz. 87 z późn. zm.], 20) współdziałanie z Wydziałem Spraw Obywatelskich i Migracji w postępowaniu regulacyjnym dotyczącym majątku Kościoła katolickiego i kościołów innych wyznań oraz gmin żydowskich, podstawa prawna: – ustawy cytowane w pkt. 19, 21) stwierdzanie przejścia nieruchomości lub ich części z mocy prawa oraz nieodpłatne przekazywanie nieruchomości na własność Kościoła Ewangelicko-
Metodystycznego, podstawa prawna: – art. 35 i 37 ustawy z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Ewangelicko-
Metodystycznego w Rzeczypospolitej Polskiej [Dz. U. nr 97, poz. 479 z późn. zm.], 22) stwierdzanie przejścia nieruchomości lub ich części z mocy prawa oraz przywracanie Kościołowi Chrześcijan Baptystów własności upaństwowionych nieruchomości, a w razie braku możliwości ich przywrócenia przyznawanie nieruchomości zamiennych lub odszkodowania, podstawa prawna: – art. 39, 40 i 41 ustawy z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Chrześcijan Baptystów w Rzeczypospolitej Polskiej [Dz. U. nr 97, poz. 480 z późn.

zm.), 23) nieodpłatne przekazywanie nieruchomości na własność Kościoła Adwentystów Dnia Siódmego, podstawa prawna: – art. 35 ustawy z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Adwentystów Dnia Siódmego w Rzeczypospolitej Polskiej [Dz. U. nr 97, poz. 481 z późn. zm.], 24) stwierdzanie przejścia nieruchomości lub ich części z mocy prawa oraz nieodpłatne przekazywanie nieruchomości na własność Kościoła Polsko-Katolickiego, podstawa prawna: – art. 33 i 34 ustawy z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Polsko-Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej [Dz. U. nr 97, poz. 482 z późn. zm.], 25) stwierdzanie przejścia nieruchomości lub ich części z mocy prawa oraz nieodpłatne przekazywanie nieruchomości na własność Kościoła Zielonoświątkowego, podstawa prawna: – art. 35 ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o stosunku Państwa do Kościoła Zielonoświątkowego w Rzeczypospolitej Polskiej [Dz. U. nr 41, poz. 254 z późn. zm.], 26) stwierdzanie przejścia nieruchomości lub ich części z mocy prawa oraz nieodpłatne przekazywanie nieruchomości na własność Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, podstawa prawna: – art. 46 ustawy z 4 lipca 1991 r. o stosunku Państwa do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego [Dz. U. nr 66, poz. 287 z późn. zm.], 27) wydawanie decyzji stwierdzających przejście nieruchomości lub ich części na własność gmin żydowskich, podstawa prawna: – art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o stosunku Państwa do gmin żydowskich w Rzeczypospolitej Polskiej [Dz. U. nr 41, poz. 251 z późn. zm.]”.

2.14. WARMIŃSKO-MAZURSKI URZĄD WOJEWÓDZKI

Według Statutu Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie³² § 10 ust. 2¹ pkt 5 lit. b) do zakresu działania delegatury urzędu w Elblągu należy realizacja zadań wojewody w zakresie spraw obywatelskich i migracji objętych działaniami administracji rządowej wyznania religijne. Natomiast § 19 zadania te przekazuje WSOiM. W § 8 ust. 2 pkt 8 lit. b) Regulaminu Warmińsko-Mazur-

³² http://bip.uw.olsztyn.pl/pl/bip/urząd_województki/akty_prawne/powszechnie_obowiązujące/px_statut1_290102ujednol.rtf.

skiego Urzędu Wojewódzkiego³³ zapisano, że w skład WSOiM wchodzi samodzielne stanowiska pracy ds. społecznych i wyznaniowych. W § 39 ust. 1 wśród zakresu kompetencji WSOiM wymieniono zadania dotyczące współpracy z kościołami i związkami wyznaniowymi, w tym w szczególności m.in.: „15) prowadzenie spraw określonych w ustawach i przepisach wykonawczych z zakresu stosunków pomiędzy Państwem a Kościołem Katolickim oraz innymi kościołami i związkami wyznaniowymi: a) wydawania zaświadczeń kościelnym osobom prawnym, b) regulacji spraw majątkowych kościołów i związków wyznaniowych”. Według natomiast ust. 2 do zakresu działania oddziału spraw obywatelskich i migracji w delegaturze w Elblągu należą sprawy, takie jak: „7) przygotowywanie projektów zaświadczeń w sprawach określonych dla Wojewody w przepisach z zakresu stosunków pomiędzy Państwem a Kościołem Katolickim oraz z innymi kościołami i związkami wyznaniowymi i doręczanie wydanych zaświadczeń kościelnym osobom prawnym oraz prowadzenie dokumentacji w tym zakresie”. Zarządzeniem nr 190 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 7 grudnia 2004 r., zmieniającego zarządzenie w sprawie ustalenia Regulaminu Organizacyjnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie³⁴, wprowadzono następującą regulację: „8) w § 36 a) w ust. 1 [...] – część z zakresu zabezpieczenia społecznego otrzymuje brzmienie [...] 16) współdziałanie z organizacjami pozarządowymi, Kościołem Katolickim i innymi kościołami, związkami wyznaniowymi, fundacjami i stowarzyszeniami, zlecanie tym podmiotom zadań z zakresu pomocy społecznej oraz wspieranie finansowe w formie dotacji lub dofinansowania, przyjmowanie i rozpatrywanie skarg w zakresie działalności jednostek organizacyjnych pomocy społecznej”.

³³ Stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 52 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 8 kwietnia 2004 r., http://bip.uw.olsztyn.pl/pl/bip/urząd_wojewodzki/akty_prawne/powszechnie_obowiazujace/px_r_uw.04.04.rtf.

³⁴ http://bip.uw.olsztyn.pl/pl/bip/urząd_wojewodzki/akty_prawne/powszechnie_obowiazujace/wx_urząd_wojewodzki~akty_prawne~powszechnie_obowiazujace~zarz_nr_190_07_12_2004.

2.15. WIELKOPOLSKI URZĄD WOJEWÓDZKI

W Statucie Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu³⁵, podobnie jak w większości innych statutów urzędów wojewódzkich, § 19 pkt 2 do zakresu działania Wydziału Spraw Obywatelskich i Migracji przekazuje realizację zadań wojewody objętych działem administracji rządowej wyznania religijne. W Regulaminie Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego³⁶ zagadnienia wyznaniowe zostały uregulowane w § 16 ust. 3 dotyczącym podstawowych zadań WSOiM z zakresu wyznań religijnych w następujący sposób: „1) utrzymywanie stałych kontaktów z przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych na terenie województwa oraz Oddziałem Polskiej Rady Ekumenicznej w Poznaniu; 2) realizowanie spraw z zakresu stosunków pomiędzy Państwem a Kościołem Katolickim w Rzeczypospolitej Polskiej oraz innymi kościołami i związkami wyznaniowymi; 3) realizowanie zadań wynikających z przepisów gwarantujących obywatelom wolność sumienia i wyznania; 4) przygotowywanie decyzji dotyczących regulacji majątkowych kościelnych osób prawnych; 5) załatwianie spraw z zakresu regulacji majątkowych kościelnych osób prawnych zgodnie z zarządzeniami Komisji Majątkowej, Komisji Regulacyjnej i Komisji Regulacyjnej do Spraw Gmin Wyznaniowych Żydowskich oraz Międzykościelnej Komisji Regulacyjnej przy Ministrze Spraw Wewnętrznych i Administracji; 6) przyjmowanie powiadomień lokalnych władz kościołów i związków wyznaniowych o zmianach dotyczących kościelnych osób prawnych (utworzeniu, zmianie nazwy, siedziby, granic, połączeniu, podziale i zniesieniu) oraz powiadomień o powołaniu i odwołaniu osób sprawujących funkcje organów kościelnych osób prawnych i osób będących kierowniczym organem wykonawczym w kościele lub innym związku wyznaniowym”.

³⁵ Załącznik do zarządzenia nr 21/02 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 1 lutego 2002 r., <http://www.poznan.uw.gov.pl/statut.html>.

³⁶ Załącznik do zarządzenia nr 12/05 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 17 stycznia 2005 r., <http://www.poznan.uw.gov.pl/regulamin.html>.

2.16. ZACHODNIOPOMORSKI URZĄD WOJEWÓDZKI

Statut Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie³⁷ w § 19 pkt 2 wyznania religijne zaliczył do zakresu działania WSOiM. Natomiast w myśl § 47 ust. 1 Regulaminu Zachodniopomorskiego UW³⁸ do szczegółowego zakresu działania Wydziału Spraw Obywatelskich i Migracji należy w zakresie spraw obywatelskich prowadzenie spraw wynikających z: „8) przepisów o kościołach i związkach wyznaniowych dotyczących: a) spraw wynikających ze stosunków między Państwem a Kościołem Katolickim oraz innymi kościołami i związkami wyznaniowymi, b) realizacji przepisów gwarantujących obywatelom wolność sumienia i wyznania”.

*

Rozstrzygnięcie w ramach administracji rządowej kwestii związanych z wyznaniem religijnym należy obecnie przeważnie do kompetencji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz poszczególnych wojewodów. Trzeba zauważyć, że jest to w głównej mierze działalność rejestrowa i inna zbliżona do niej, a związana np. z poświadczaniem posiadania osobowości prawnej. W zasadzie etap „twórczego” i ingerującego w kwestie wewnętrzne zajmowania się przez organy administracji rządowej kościołami i innymi związkami wyznaniowymi minął wraz ze zmianą ustroju.

³⁷ Załącznik do zarządzenia nr 438/2001 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 11 grudnia 2001 r., http://bip.szczecin.uw.gov.pl/bip/chapter_8044.asp.

³⁸ Załącznik do zarządzenia nr 50/2002 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 27 lutego 2002 r., http://bip.szczecin.uw.gov.pl/bip/chapter_8045.asp.